

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om animaliska biprodukter, 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och 1 § i lagen om verkställighet av böter

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om animaliska biprodukter, 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och 1 § i lagen om verkställighet av böter (RP 89/2022 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 51/2022 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Kirsti Huovinen, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Hannu Miettinen, jord- och skogsbruksministeriet
- länsveterinär Anna Jeshoi, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland
- överinspektör Milla Luukko, Livsmedelsverket
- ordförande Irja Skytén-Suominen, Finlands Fiskodlarförbund rf
- styrelsemedlem Anniina Holopainen, Finlands Fårörening rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- miljöministeriet
- Skatteförvaltningen, Enheten för utredning av grå ekonomi
- Centralförbundet för Fiskerihushållning
- Finlands Hippos rf
- Suomen Sisävesiammattikalastajat ry.

Inget yttrande av

- Pihvikarjaliitto ry.

Betänkande JsUB 13/2022 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om animaliska biprodukter, lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och lagen om verkställighet av böter ändras.

I propositionen föreslås att till lagen om animaliska biprodukter fogas de bestämmelser som kompletteringen av EU:s förordning om offentlig kontroll förutsätter. Dessutom sätts genom den föreslagna lagen i kraft de undantag som tillåts genom ändringen av EU:s genomförandeförordning, genom vilka möjliggörs användning av kött-benmjöl som bränsle utan tillämpning av kraven i avfallsförbränningsförordningen. Också användning av tidigare animaliska livsmedel och matavfall för utfodring av vilda djur förbjuds och nedgrävning av biprodukter från hästslakt och fisk begränsas.

Till lagen om animaliska biprodukter fogas en bestämmelse om utredning av aktörers tillförlitlighet. Samtidigt ändras lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi på motsvarande sätt. Det föreslås att till de administrativa tvångsmedlen fogas en administrativ påföljdsavgift, genom vilken man snabbare kan reagera på eventuella försummelser. Samtidigt föreslås att även lagen om verkställighet av böter ändras. Dessutom införs i lagen om animaliska biprodukter vissa ändringar och preciseringar av teknisk natur.

Myndighetssystemet och uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna förblir oförändrade.

Lagarna avses träda i kraft hösten 2022.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med de ändringar som anges nedan.

Syftet med propositionen är att bringa lagen om animaliska biprodukter i överensstämmelse med EU:s kontrollförordning och samtidigt möjliggöra vissa nationella undantag från EU:s lagstiftning om animaliska biprodukter. Kontrollförordningen har varit direkt tillämplig EU-lagstiftning i medlemsstaterna sedan den 14 december 2019. Utskottet konstaterar att animaliska biprodukter kan utgöra en potentiell risk för människors och djurs hälsa och för miljön. Denna risk kan minskas genom att biprodukter bortskaffas på ett säkert sätt eller genom att de utnyttjas i enlighet med behandlingskrav som eliminerar sjukdomsriskerna. Djursjukdomsepidemier är ytterst allvarliga för djurhälsan och kan också orsaka stora ekonomiska förluster. Bland annat de senaste årens IHN-epidemier bland laxfiskar har orsakat betydande förluster för näringen, och bekämpningen av sjukdomen har inneburit merkostnader på flera miljoner euro också för staten. För att förhindra spridning av djursjukdomar är det av avgörande betydelse att biprodukter bortskaffas eller används korrekt och säkert. Begränsningen av nedgrävning av biprodukter minskar i princip också miljöolägenheterna och främjar den cirkulära ekonomin. Utskottet betonar att de tekniska kraven på hantering av biprodukter dock inte får medföra oskäligen kostnader för enskilda aktörer.

Betänkande JsUB 13/2022 rd

Utskottet anser att de föreslagna lagändringarna och de praktiska tillsynsåtgärderna för att bekämpa grå ekonomi är viktiga. Den regleringsmodell som föreslås i lagen om animaliska biprodukter i syfte att bekämpa grå ekonomi motsvarar de bestämmelser som tidigare tagits in i livsmedelslagen, foderlagen och lagen om gödselmedel. Den administrativa påföljdsavgift som föreslås bli fogad till de administrativa tvångsmedlen effektiviserar tillsynen och ökar myndigheternas möjligheter att snabbare och effektivare ingripa i eventuella försummelser i aktörens verksamhet. Påföljdsavgiften kan enligt lagförslaget påföras av både Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket. Livsmedelsverket gör upp en riksomfattande tillsynsplan enligt lagen om animaliska biprodukter, och regionförvaltningsverken gör inom sina områden upp tillsynsplaner som kompletterar den riksomfattande planen. Utskottet betonar att tillsynsmyndigheterna för att säkerställa ett smidigt genomförande av lagändringarna bör se till att deras inbördes samarbete fungerar och att överlappande och extra arbete hos myndigheterna undviks och aktörernas administrativa börda minskas.

Med anledning av en anmärkning från kommissionen föreslår regeringen begränsningar i fråga om nedgrävning och deponering av biprodukter från anläggningar inom fiskerisektorn. Utskottet betonar att de föreslagna nya begränsningarna inte gäller vild fisk. Enligt Naturresursinstitutets statistik över vattenbruket fanns det sammanlagt 237 fiskodlingsföretag i Finland 2021. Alla fraktioner som härrör från fisk och som uppkommer vid fiskodling, rensning och framställning av livsmedel, med undantag av fraktioner som används som livsmedel, är sådana biprodukter som avses i lagstiftningen om animaliska biprodukter. Det biproduktsflöde som fiskodlingen genererar kan inte hållas jämnt, eftersom mängden som levereras till fortsatt behandling varierar under odlingssäsongen. Enligt 24 § 6 och 7 punkten i propositionens förslag till lag om animaliska biprodukter är det i fortsättningen tillåtet att gräva ned biprodukter och föra biprodukter till avstjälningsplatser i hela landet endast i små mängder, dvs. mindre än 50 kilo i veckan. Fiskodlingsföretagen finns i regel i glesbygden i avlägset belägna områden där transportsträckorna är långa. Utskottet konstaterar att särskilt när transportkostnaderna stiger blir företagen tvungna att noggrant överväga hur transporter ska ordnas. Bestämmelser om undantag för avlägset belägna områden föreslås i 23 §, och dessutom definieras avlägset belägna områden till vissa delar separat genom förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av lagen. Utskottet anser att man vid beredningen av en sådan förordning särskilt bör beakta definitionen av avlägset område med tanke på fiskodlingsanstaltens praktiska verksamhet och som kriterium för avlägset läge beakta läget för både fiskodlingsanstalterna och de anläggningar som tar emot fiskbiprodukter.

Jord- och skogsbruksutskottet välkomnar att användningen av tidigare animaliska livsmedel och matavfall för kadaverutfodring av vilda djur förbjuds. Med hjälp av förbudet kan man avsevärt minska risken för djursjukdomar, särskilt afrikansk svinpest, i Finland. Det finns en sjukdomssäker kommersiell användning av dessa biprodukter till exempel inom djurfoderindustrin. Bestämmelser om användning av lockbeten för att locka vilt finns i 34 a § i jaktlagen, där det i 5 mom. också hänvisas till lagen om animaliska biprodukter. Enligt 4 mom. ska en anmälan om lockbetet med uppgifter om dess placering lämnas till Finlands viltcentral. Utskottet ser det som viktigt att användningen av lockbeten och effekterna av användningen bevakas. Utifrån resultaten av bevakningen bör man i fortsättningen också bedöma behovet av ytterligare reglering av utfodringen av vilda djur.

Betänkande JsUB 13/2022 rd

Utskottet konstaterar att det i propositionen endast föreslås små ändringar i bestämmelserna om slaktbiprodukter i anslutning till slakt av hästar. Enligt förslaget förbjuds nedgrävning i marken eller transport till avstjälningsplats av biprodukter från slakt av häst och från häststyckningsanläggningar med undantag för avlägset belägna områden eller biprodukter från gårdsslakt. Jord- och skogsbruksutskottet har till denna del ingenting att invända mot de föreslagna ändringarna. Utskottet lyfter i samband med regleringen av slaktverksamheten fram att det i ett uttalande som utskottet föreslog i samband med behandlingen av regeringens proposition med förslag till ändring av livsmedelslagen (JsUB 1/2021 rd — RP 3/2021 rd) förutsatte lättnader i småslakteriernas verksamhetsbetingelser och gårdsslakt. Utskottet har i samband med behandlingen av regeringens årsberättelse (B 2/2022 rd) fått en omfattande utredning av jord- och skogsbruksministeriet om hur Finland har underlättat och förbättrat småslakteriernas verksamhetsbetingelser och gårdsslakten. Utskottet anser att de åtgärder som föreslås i utredningen är ytterst viktiga och värda att understöda, och välkomnar särskilt att Livsmedelsverket i september 2022 gav sitt första godkännande till en mobil enhet som möjliggör betesslakt. Enligt bestämmelserna om betesslakt ska den officiella veterinär som utför besiktningen före slakt vara på plats vid tidpunkten för slakten. På gården får högst tre nötkreatur, tre hovdjur eller sex svin slaktas åt gången. Djuren transporteras till slakteriet med slakteriets transportfordon för att slutföra slakten. Möjligheten till betesslakt förbättrar också djurens välbefinnande genom att minska behovet av att transportera dem. Utskottet anser att Finland även i fortsättningen vid beredningen av EU-lagstiftning och genomförandet av lagstiftningskraven aktivt bör söka metoder för att beakta de särskilda förhållandena inom småskalig och lokal livsmedelsproduktion och slakteriverksamhet i anslutning till den. Utskottet betonar att det är viktigt att ante mortem-besiktning med mobila anordningar fås i bruk så snabbt som möjligt.

Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande till jord- och skogsbruksutskottet (GrUU 51/2022 rd — RP 89/2022 rd) uppmärksamhet vid bestämmelserna om inspektionsbefogenheter, aktörens tillförlitlighet och skydd av anmälarens identitet i den föreslagna lagen om animaliska biprodukter. Grundlagsutskottet ansåg att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men bara om utskottets konstitutionella anmärkning om inspektionsrätt och rätt att få uppgifter i 50 § i lagen om animaliska biprodukter beaktas på behörigt sätt. Jord- och skogsbruksutskottet anser det vara viktigt att jordbrukarnas och andra branschaktörers rättsskydd säkerställs till alla delar och föreslår utifrån grundlagsutskottets utlåtande ändringar i bestämmelserna i lagen om animaliska biprodukter. Dessa beskrivs närmare nedan i detaljmotiveringen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om animaliska biprodukter

5 kap. Utövande av verksamhet

41 a §. Aktörers tillförlitlighet. I paragrafen föreslås det bestämmelser om aktörers tillförlitlighet. Med tillförlitlighet avses i detta sammanhang i första hand att aktören fullgör sina offentlig-rättsliga skyldigheter, såsom betalning av skatter och socialförsäkringsavgifter. Enligt propositionens detaljmotiv gäller tillförlitlighetskravet anmälningsskyldiga enligt 33 § eller aktörer som kräver godkännande. Denna avgränsning framgår dock inte av själva paragrafen, vilket också

Betänkande JsUB 13/2022 rd

grundlagsutskottet påpekade. Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att paragrafen preciseras så att den motsvarar motiven. Alla aktörer som omfattas av lagen är inte anmälningsskyldiga eller skyldiga att ansöka om godkännande. Kravet på aktörens tillförlitlighet hänför sig uttryckligen till registrering och godkännande av aktören.

50§. Inspektionsrätt och rätt att få uppgifter. I 4 mom. föreslås bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att trots sekretessbestämmelserna få uppgifter av andra myndigheter och av dem som sköter offentliga uppdrag. Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att bestämmelsens finska språkdräkt ändras så att nödvändighetskravet motsvarar den sedvanliga ordalydelsen i motsvarande bestämmelser. Ändringen påverkar inte den svenska språkdräkten.

I 5 mom. föreslås bestämmelser om inspektion och provtagningar i utrymmen som används för boende av permanent natur. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande att regleringen är betydelsefull med avseende på skyddet för hemfriden enligt 10 § i grundlagen. Med tanke på principen om regleringens proportionalitet har grundlagsutskottet utgått från att man inte bör ingripa i skyddet för hemfriden för att utreda föga klandervärda förseelser som allra högst bestraffas med böter. Jord- och skogsbruksutskottet föreslår att 5 mom. ändras så att det förutsätts att inspektionen är nödvändig för att utreda brottet. Dessutom föreslås det att hänvisningen till en sådan försummelse mot biproduktlagen som avses i 72 § i lagen om animaliska biprodukter stryks, eftersom försummelsen kan anses vara ringa till sin klandervärdehet.

2. Lagen om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

6§. Syftet med fullgöranderapporter. I propositionen föreslås det att det till paragrafens 1 mom. fogas en ny punkt 30, i vilken det hänvisas till utredning av tillförlitligheten hos företagare som avses i 41 a § i lagen om animaliska biprodukter. Efter att propositionen lämnades har 1 mom. dock redan kompletterats med en ny 30 punkt, och därför föreslår jord- och skogsbruksutskottet att den föreslagna nya 30 punkten blir ny 31 punkt för att ordalydelsen i den gällande bestämmelsen ska beaktas.

3. Lagen om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

1§. Lagens tillämpningsområde. Det föreslås att det till 2 mom. fogas en hänvisning till lagen om animaliska biprodukter och den påföljdsavgift som avses i 63 a § i den lagen. Efter att propositionen lämnades har paragrafen ändrats, och därför föreslår jord- och skogsbruksutskottet att paragrafen ändras så att den motsvarar gällande lag på samma sätt som i fråga om 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 i proposition RP 89/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om animaliska biprodukter

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs 52 § i lagen om animaliska biprodukter (517/2015),

ändras 16 och 18 §, 23 § 1 mom., 24 §, 28 § 2 mom., 29 §, 33 § 4 mom., 34 § rubriken och 1 mom., 35 a § rubriken och 1 mom., 49, 50, 53—59, 66, 69 och 70 §, 72 § rubriken och 1 mom. och 73 § 3 mom.,

av dem sådana de lyder 33 § 4 mom., 35 a § rubriken och 1 mom. i lagen 882/2018, 58§ i lagen 573/2021 och 73 § 3 mom. i lagen 59/2021, samt

fogas till 1 § ett nytt 2 mom., till 5 § ett nytt 2 mom., till 7 § ett nytt 1 mom., varvid de nuvarande 1 och 2 mom. blir 2 och 3 mom., till 22 § ett nytt 2 mom., till 39 § ett nytt 2 mom., till lagen en ny 41 a, 51 a, och 63 a §, till 65 § ett nytt 3 mom., samt i lagen nya 74 a och 74 b § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det också om kompletterande bestämmelser om genomförandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU)2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), nedan kontrollförordningen.

Betänkande JsUB 13/2022 rd

5 §

Användning av biprodukter och undantag i fråga om användningen

Användning av biprodukter och därav framställda produkter eller undantag i fråga om användningen får inte orsaka fara för människors och djurs hälsa eller för miljön.

7 §

Förbud och begränsningar i fråga om utfodring

För utfodring av vilda djur får inte användas livsmedel av animaliskt ursprung vilka inte längre är avsedda att användas som livsmedel och inte matavfall.

16 §

Transport av obearbetad naturgödsel

I enlighet med artikel 21.2 andra stycket i förordningen om animaliska biprodukter krävs inte handelsdokument eller hälsointyg vid transport av obearbetad naturgödsel mellan lantgårdar och användare i Finland.

18 §

Godkännande av komponenter som blandas i vissa organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel

Livsmedelsverket godkänner sådana komponenter som avses i kapitel II avsnitt 1 punkt 2 i bilaga XI till genomförandeförordningen som blandas i sådana organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel av animaliskt ursprung som sprids på mark i Finland för att förhindra att blandningen används för utfodring.

I 1 mom. avsedda komponenter ska blandas i organiska gödselmedel eller jordförbättringsmedel som innehåller kött-benmjöl av kategori 2 eller bearbetat djurprotein om de används på gårdar med djurproduktion eller på områden som produktionsdjur har tillträde till. Blandningen ska förpackas i storsäckar på högst 1 000 kg.

22 §

Bortskaffande av biprodukter

Bortskaffande av biprodukter och därav framställda produkter får inte orsaka fara för människors och djurs hälsa eller för miljön.

Betänkande JsUB 13/2022 rd

23 §

Undantag i fråga om avlägsna områden

I avlägsna områden är bortskaffande genom nedgrävning i marken eller genom transport till en godkänd avstjälningsplats tillåtet i enlighet med artikel 19.1 b i förordningen om animaliska biprodukter i fråga om följande biprodukter som härstammar från samma avlägsna område:

1) hela kadaver av nötkreatur, får och getter, djurparksdjur, pälsdjur, fjäderfä samt svin, hela kadaver av vattenlevande djur från vattenbruksanläggningar samt biprodukter från vild fisk i primärproduktion,

2) biprodukter av vattenlevande djur från anläggningar som tillverkar livsmedel som avses i artikel 3.9 i biproduktförordningen,

3) sådana biprodukter i kategorierna 2 och 3 av hästdjur, nötkreatur, svin, får och getter samt fjäderfä som härstammar från slakterier som slaktar högst 20 djurenheter per vecka och högst 1 000 djurenheter per år eller från fjäderfäslakterier som slaktar högst 150 000 fåglar som fjäderfä per år, eller från styckningsanläggningar som producerar högst 5 000 kg benfritt kött per vecka,

4) biprodukter i kategori 1, 2 eller 3 av sådana nötkreatur, svin samt får och getter som slaktats på lantgården för producentens egen livsmedelsanvändning.

— — — — —

24 §

Bortskaffande i hela landet genom nedgrävning i marken eller genom transport till avstjälningsplats

I enlighet med artikel 19.1 b i förordningen om animaliska biprodukter är bortskaffande genom nedgrävning i marken eller genom transport till en godkänd avstjälningsplats av följande biprodukter och därav framställda produkter tillåtet:

1) hela kadaver av renar, biprodukter från slakt av ren och från renstyckningsanläggningar samt biprodukter av ren från tekniska anläggningar,

2) hela kadaver av alpacka och lama,

3) hela kadaver och delar av kadaver av vilda djur som misstänks vara smittade av någon sjukdom som kan överföras till människor eller djur,

4) biprodukter från slakt och styckningsanläggningar av frilevande och hägnat vilt, med undantag för hägnade vildsvin och bisonoxar,

5) biprodukter från hästdjur som slaktats på lantgården för producentens eget bruk som livsmedel,

6) biprodukter av i artikel 3.9 i förordningen om animaliska biprodukter avsedda vattendjur från anläggningar för tillverkning av livsmedel, dock endast högst 50 kilogram per vecka,

7) hela döda vattendjur från vattenbruksanläggningar, dock endast högst 50 kilogram per vecka,

8) biprodukter från fjäderfä och hardjur som slaktats på primärproduktionsgårdar, kadaver av hardjur samt kadaver, ägg och biprodukter från ruvningsanläggningar av fåglar som räknas som fjäderfä från djurhållningsplatser med under 100 fåglar,

9) dödfödd avkomma till nötkreatur, får och getter, svin, fjäderfä, pälsdjur samt djurparksdjur.

Betänkande JsUB 13/2022 rd

28 §

Bortskaffande av döda sällskapsdjur, hästdjur och bin

Döda bin och biprodukter från biodling får i enlighet med artikel 19.1 f i förordningen om animaliska biprodukter bortskaffas genom nedgrävning i marken eller genom förbränning på öppen eld.

29 §

Förbud mot bortskaffande av biprodukter genom förbränning på öppen eld

Bortskaffande av biprodukter genom förbränning på öppen eld är förbjudet i hela landet med undantag för bortskaffande av döda bin och biprodukter från biodling som avses i 28 § 2 mom.

33 §

Registrering av driftansvariga och anläggningar samt godkännande av anläggningar

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas dock inte på sådana anläggningar som kräver tillstånd eller registrering enligt miljöskyddslagen som använder gödsel från produktionsdjur eller köttbenmjöl som bränsle och i samband med vilka inte hålls produktionsdjur.

34 §

Livsmedelsverkets behörighet

Livsmedelsverket ska registrera

- 1) foderblandningscentraler,
- 2) driftansvariga och anläggningar som producerar organiska gödselmedel och jordförbättringsmedel, när godkännande i enlighet med artikel 24.1 f i förordningen om animaliska biprodukter inte krävs,
- 3) anläggningar som producerar produkter som avses i artikel 36 i förordningen om animaliska biprodukter, med undantag för anläggningar som producerar produkter som avses i bilaga XIII till genomförandeförordningen,
- 4) transportföretag, med undantag för transportföretag som avses i 142 § 1 mom. 2 punkten i avfallslagen och är registrerade i avfallshanteringsregistret, vilka transporterar biprodukter och därav framställda produkter till avstjälningsplatser, avfallsförbränningsanläggningar eller biogas- och komposteringsanläggningar,
- 5) driftansvariga som ansvarar för insamlingsställen för sådant matavfall som avses i artikel 8 f i förordningen om animaliska biprodukter och som samlas in från transportmedel i internationell trafik,

Betänkande JsUB 13/2022 rd

6) förmedlare som verkar enbart som återförsäljare och som inte i något skede förvarar biprodukter eller därav framställda produkter i sina utrymmen,

7) driftansvariga som använder biprodukter eller därav framställda produkter för forskningsändamål,

8) sådana driftansvariga som avses i 11 § 2 och 3 mom.,

9) sådana anläggningar som avses i artikel 23 i förordningen om animaliska biprodukter och som fungerar i samband med ett slakteri.

10) djurhållningsplatser som använder organisk gödsel eller jordförbättringsmedel som innehåller kött-benmjöl av kategori 2 eller bearbetat djurprotein i jord som är avsedd som betesmark för produktionsdjur eller där produktionsdjur utfodras med växtlighet från sådan mark,

11) oljekemiska anläggningar som behandlar biprodukter.

35 a §

Användning av biprodukter som bränsle i andra anläggningar än sådana som enligt miljöskyddslagen är tillstånds- eller registreringspliktiga

Kommunalveterinären godkänner anläggningar som använder naturgödsel från produktionsdjur eller kött-benmjöl som bränsle. På det undantag gällande användning av gödsel som bränsle som avses i punkt C och på den användning av kött-benmjöl som avses i punkt D i kapitel V i bilaga III till genomförandeförordningen tillämpas 221 c och 221 d § i miljöskyddslagen.

5 kap

Utövande av verksamhet

39 §

Driftansvarigas skyldigheter

Närmare bestämmelser om förhållanden i vilka biprodukter som avses i artikel 21.1 i biproduktsförordningen ska lagras på lantgårdar kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet

41 a §

Aktörers tillförlitlighet

En aktör som avses i 33 § 1 mom. ska vara tillförlitlig. Livsmedelsverket kan av Enheten för utredning av grå ekonomi begära en i 5 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) avsedd fullgöranderapport över aktören.

En aktör anses inte vara tillförlitlig om aktören

Betänkande JsUB 13/2022 rd

1) under innevarande år eller under tre kalenderår före bedömningen av tillförlitligheten i sin verksamhet upprepade gånger har visat uppenbar likgiltighet för tryggande av säker användning och bortskaffande av biprodukter eller för iakttagandet av bestämmelserna om biprodukter,

2) under innevarande år eller under tre kalenderår före bedömningen av tillförlitligheten i sin verksamhet upprepade gånger eller i betydande grad har försummat sina registrerings-, rapporterings- och betalningsåtaganden i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt avgifter som Tullen tar ut, eller

3) har skulder som är föremål för utsökning och som med avseende på aktörens betalningsförmåga är större än ringa, eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett intyg över medellöshetshinder.

Om aktören är en juridisk person gäller kravet på tillförlitlighet verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och suppleanter i styrelsen, medlemmar och suppleanter i förvaltningsrådet och jämförbara organ, ansvariga bolagsmän och andra som hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller även personer som direkt eller indirekt innehar mer än 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av den rösträtt som aktierna medför eller har motsvarande ägande- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag.

För bedömning av tillförlitligheten kan de omständigheter som avses i 1 mom. utredas för sådana registrerade företag och organisationer som avses i 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001), vilka har en direkt eller indirekt koppling till en aktör eller till personer som avses i 2 mom.

49 §

Tillsynsplan

Livsmedelsverket ska göra upp en årlig riskbaserad riksomfattande tillsynsplan för att ordna tillsynen. I planen ska anges grunderna för riskbedömningen av de olika tillsynsobjekten och för utvärderingen av genomförandet av planen.

Regionförvaltningsverket ska utarbeta en regional plan för ordnandet av biproduktstillsynen som baserar sig på den riksomfattande tillsynsplanen.

50 §

Inspektionsrätt och rätt att få uppgifter

Bestämmelser om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som gäller inspektioner och provtagningar finns i artiklarna 9–15 i kontrollförordningen.

Tillsynsmyndigheten och de auktoriserade inspektörerna tillsynsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter, aktörer och andra som omfattas av skyldigheterna enligt denna lag eller Europeiska unionens biproduktlagstiftning, få de uppgifter som är nödvändiga för utförande av tillsyn.

Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket har dessutom trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter ur det register som avses i 46 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002) för påförande av påföljdsavgift som avses i 63 a § i denna lag

Betänkande JsUB 13/2022 rd

Tillsynsmyndigheten har oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om hur företagare skött registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter samt om företagarens verksamhet, ekonomi och kopplingar som är nödvändiga för att bedöma den tillförlitlighet som avses i 41 a § i denna lag eller för avbrytande av verksamhet som avses i 65 § i denna lag eller för återkallelse av godkännande som avses i 66 § i denna lag.

Inspektioner och provtagningar i utrymmen som används för boende av permanent natur får utföras endast om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som inspektionen gäller och det finns grundad anledning att misstänka att någon har gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt 44 kap. 4 a § i strafflagen (39/1889), ~~eller om det är fråga om sådan försummelse mot biproduktlagen som avses i 72 § och om kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa~~ och inspektionen är nödvändig för utredningen av brottet. Inspektion i sådana utrymmen får utföras endast av en myndighet.

51 a §

Myndigheters rätt att på eget initiativ överlämna uppgifter

Utöver vad som bestäms i 8 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs får tillsynsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna dessutom på eget initiativ överlämna sådana uppgifter som myndigheten fått vid utövandet av tillsynen och som är nödvändiga för de myndigheter som avses i miljöskyddslagen för utförandet av lagstadgade tillsynsuppgifter som gäller miljöskyddet.

53 §

Nationella referenslaboratorier

Livsmedelsverket verkar som nationellt referenslaboratorium som avses i artikel 100 i kontrollförordningen.

Jord- och skogsbruksministeriet utser på framställning av Livsmedelsverket ett laboratorium i en medlemsstat eller i ett tredjeland inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet till nationellt referenslaboratorium i fråga om en sådan djursjukdom där det inte är möjligt att ordna referenslaboratorieverksamhet i Finland.

54 §

Officiella laboratorier och godkända laboratorier för egenkontroll

Livsmedelsverket utser på ansökan de officiella laboratorier som avses i artikel 37 i kontrollförordningen. Livsmedelsverket verkar också självt som officiellt laboratorium.

Livsmedelsverket utser på ansökan en bearbetningsanläggnings laboratorium för egenkontroll, om det uppfyller kraven i kapitel I avsnitt 1 punkt 5 i bilaga IV till genomförandeförordningen och en biogas- och komposteringsanläggnings laboratorium för egenkontroll, om det uppfyller kraven i kapitel I avsnitt 1 punkt 4 och avsnitt 2 punkt 4 i bilaga V till förordningen.

Betänkande JsUB 13/2022 rd

55 §

Undersökning av prover

Undersökningar av prover som tagits i samband med myndighetstillsyn och andra myndighetsåtgärder ska utföras i Livsmedelsverket, i ett utsett officiellt laboratorium eller i ett nationellt referenslaboratorium.

De egenkontrollprov som ska undersökas enligt en anläggnings plan för egenkontroll och som krävs enligt förordningen om animaliska biprodukter ska undersökas i ett godkänt egenkontrolllaboratorium, i ett officiellt laboratorium eller i ett nationellt referenslaboratorium.

56 §

Officiella laboratoriers och godkända egenkontrolllaboratoriernas anmälningskyldighet

Ett officiellt laboratorium och ett godkänt laboratorium för egenkontroll ska utan dröjsmål underrätta uppdragsgivaren om undersökningsresultat som tyder på att biprodukter eller därav framställda produkter strider mot bestämmelserna. Ett officiellt laboratorium och ett godkänt laboratorium för egenkontroll ska anmäla undersökningar som rör uppföljning av och tillsyn över sjukdomar och smittor som möjligen direkt eller indirekt kan överföras mellan djur och människor och resultaten av dessa undersökningar till Livsmedelsverket samt sända proverna och de mikrobstammar som isolerats i undersökningarna till ett nationellt referenslaboratorium.

Ett officiellt laboratorium och ett godkänt laboratorium för egenkontroll ska på Livsmedelsverkets begäran lämna ett sammandrag av undersökningarna och undersökningsresultaten enligt 55 §. Sammandragen får inte innehålla personuppgifter eller identifikationsuppgifter om tillsynsobjekten.

Ett officiellt laboratorium och ett godkänt laboratorium för egenkontroll ska utan dröjsmål meddela Livsmedelsverket om det sker väsentliga förändringar i verksamheten, om verksamheten avbryts och om verksamheten upphör.

Närmare bestämmelser om innehållet i och lämnandet av meddelanden och sammandrag utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

57 §

Nationella referenslaboratoriernas anmälningskyldighet

Ett nationellt referenslaboratorium ska på begäran lämna de uppgifter till Livsmedelsverket och Institutet för hälsa och välfärd som de behöver för epidemiologisk uppföljning. De uppgifter som lämnas till Institutet för hälsa och välfärd får inte innehålla identifikationsuppgifter om tillsynsobjekten.

Närmare bestämmelser om innehållet i och lämnandet av meddelanden får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Betänkande JsUB 13/2022 rd

58 §

Tillsyn och register över laboratorier

Livsmedelsverket ska utöva tillsyn över de laboratorier som avses i 53 § 2 mom. och 54 § och vid behov bedöma om ett laboratorium uppfyller de krav som ställs på laboratoriet.

Livsmedelsverket för register över de laboratorier som verket utsett och godkänt enligt 54 §. I registret antecknas laboratoriets kontaktuppgifter, uppgifter om verksamheten, metoder som omfattas av godkännandet, namnet på den person som ansvarar för undersökningarna och uppgifter om återkallande av utseende eller godkännande.

59 §

Avgifter som tas ut till staten för myndigheternas prestationer

Bestämmelser om de avgifter som tas ut för statliga myndigheters tillsyn enligt denna lag och Europeiska unionens bestämmelser om animaliska biprodukter finns i avdelning II kapitel VI i kontrollförfordningen. Därtill tillämpas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), om inte annat föreskrivs i kontrollförfordningen.

Regionförvaltningsverket påför och tar ut avgifter till staten för kommunalveterinärernas prestationer enligt denna lag. Bestämmelser om storleken på de avgifter som tas ut för kommunalveterinärernas prestationer om det förfarande som ska iakttas vid fakturering av kommunalveterinärernas prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

63 a §

Påföljdsavgift inom biprodukttillsynen

Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket kan ålägga en företagare att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro inom biprodukttillsynen, om företagaren försummar

1) bokföringsskyldighet som avses i 31 § 1 mom. eller anmälningsskyldighet som avses i 31 § 2 mom.

2) anmälningsskyldighet eller ansökan om godkännande som avses i 33 §,

3) skyldigheten att anmäla om kadaverutfodringsplats som avses i 33 a § 2 mom.

Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften påförs inte eller avgiften påförs till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den är lägre än minimibeloppet. Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

Påföljdsavgift får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant brottmål som är anhängigt vid en domstol, eller som har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en påföljdsavgift har påförts en fysisk person, får en domstol inte döma ut ett straff för samma gärning.

Påföljdsavgift får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften

Betänkande JsUB 13/2022 rd

meddelades. Påföljdsavgiften avskrivs när en betalningsskyldig fysisk person avlider. Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter. Om verkställighet av påföljdsavgift föreskrivs i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

65 §

Avbrytande av verksamheten

Verksamheten kan dessutom avbrytas om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 41 a § och grunden för att företagaren inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och företagaren inte har avhjälpt försummelsen trots föreläggande från myndigheten.

66 §

Återkallande av godkännanden samt förbud mot verksamhet

Beslut om tillfälligt eller slutgiltigt återkallande av godkännanden i enlighet med artikel 46 i förordningen om animaliska biprodukter ska fattas av den behöriga myndighet som har godkänt anläggningen, och beslut om förbud mot verksamhet ska fattas av den behöriga myndighet som har registrerat eller godkänt den driftansvarige eller anläggningen.

Godkännande kan dessutom återkallas tillfälligt eller slutgiltigt om företagaren inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 41 a § och grunden för att företagaren inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och företagaren inte har avhjälpt försummelsen trots föreläggande från myndigheten.

69 §

Återkallande av utseende och godkännande av laboratorium

Jord- och skogsbruksministeriet kan återkalla utseendet av ett nationellt referenslaboratorium som avses i 53 § 2 mom. om referenslaboratoriet eller den verksamhet som bedrivs där inte uppfyller kraven i artiklarna 100 och 101 i kontrollförordningen eller om det annars finns allvarliga brister i dess verksamhet och laboratoriet inte har avhjälpt bristerna trots jord- och skogsbruksministeriets föreläggande.

Livsmedelsverket kan återkalla utseendet av ett officiellt laboratorium som avses i 54 § 1 mom. helt eller i fråga om vissa uppgifter om laboratoriet eller den verksamhet som bedrivs där inte uppfyller kraven för utseendet enligt kontrollförordningen eller om det annars finns allvarliga brister i dess verksamhet och laboratoriet inte har avhjälpt bristerna trots Livsmedelsverkets föreläggande.

Livsmedelsverket kan återkalla godkännandet av ett egenkontrolllaboratorium som avses i 54 § 2 mom. om egenkontrolllaboratoriet inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande som avses i det nämnda momentet eller om det annars finns allvarliga brister i dess verksamhet och laboratoriet inte har avhjälpt bristerna trots Livsmedelsverkets föreläggande.

Livsmedelsverket kan också återkalla utseendet av ett laboratorium som avses i 2 mom. och godkännandet av ett egenkontrolllaboratorium som avses i 3 mom. för den tid som krävs för att be-

Betänkande JsUB 13/2022 rd

handla ärendet, om bristen i laboratoriets verksamhet är sådan att den kan äventyra undersökningsresultatens tillförlitlighet.

70 §

Vite och hot om tvångsutförande

Livsmedelsverket och regionförvaltningsverket kan förena ett föreläggande som avses i 63 §, ett förbud som avses i 64 § eller ett föreläggande om förnyad bearbetning, bortskaffande, tillbakadragande från marknaden eller återsändande som avses i 67 § med vite eller med hot om att det som försumrats utförs på den försumliges bekostnad.

11 kap

Särskilda bestämmelser

72 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) bryter mot denna lag eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den eller i strid med kraven i förordningen om animaliska biprodukter eller genomförandeförordningen genom att samla in, transportera, hantera, behandla, omvandla, bearbeta, lagra, släppa ut på marknaden, distribuera, använda eller bortskaffa biprodukter och därav framställda produkter,

2) bryter mot ett föreläggande om fullgörande av skyldighet som meddelats med stöd av 63 §, ett förbud som utfärdats med stöd av 64 § eller ett beslut om avbrytande av verksamhet som utfärdats med stöd av 65 §,

3) fortsätter sin verksamhet trots att godkännandet eller registreringen med stöd av 66 § eller artikel 46 i förordningen om animaliska biprodukter tillfälligt eller slutgiltigt återkallats eller verksamheten förbjudits, eller

4) bryter mot ett beslut om förnyad bearbetning, bortskaffande, tillbakadragande från marknaden eller återsändande som fattats med stöd av 67 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot bestämmelserna om animaliska biprodukter dömas till böter.

73 §

Ändringssökande

I beslut som fattas med stöd av denna lag, förordningen om animaliska biprodukter eller genomförandeförordningen, utom beslut om påföljdsavgift inom biprodukttillsynen, som avses i 63

Betänkande JsUB 13/2022 rd

a §, kan det bestämmas att beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söktes bestämmer något annat.

74 a §

Skydd av den som anmäler en överträdelse

Om en anmälan till den behöriga tillsynsmyndigheten om ett verkligt eller misstänkt brott mot bestämmelser vars efterlevnad myndigheten utövar tillsyn över har inlämnats av en fysisk person, ska personens identitet hållas hemlig, om med beaktande av omständigheterna ett röjande av personens identitet kan bedömas orsaka personen skada.

74 b §

Maskinell underskrift

Beslut enligt denna lag och biproduktförordningen och de handlingar som hänför sig till ärendet får undertecknas maskinellt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 30 punkten sådan **den** lyder i lag **en 713/2022**, och
fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019, 624/2020, 1264/2020, 488/2021, 690/2021, 763/2021, 1134/2021 **och 713/2022**, en ny punkt **31** som följer:

Betänkande JsUB 13/2022 rd

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

~~29) utredning av tillförlitligheten hos aktörer inom naturproduktspöckningsbranschen enligt 5 § i lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter (487/2021);~~

30) utredning av ekonomiska aktörers tillförlitlighet enligt 12 § i lagen om gödselmedel (711/2022),

31) utredning av tillförlitligheten hos aktörer som avses i 41 a § i lagen om animaliska biprodukter (517/2015).

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras ~~1 § 2 mom.~~ i lagen om verkställighet av böter (672/2002) **1 § 2 mom.**, sådant det lyder i lag **714/2022**, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På det sätt som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitan av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fis-

Betänkande JsUB 13/2022 rd

keripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020), en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021). (9.4.2021/298), en påföljdsavgift inom djursjukdomstillsynen enligt 94 a § i djursjukdomslagen samt en påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § och en avgift för trafikförseelse som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra och visa upp djurets identitetshandling som avses i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion som avses i 38 § i lagen om ekologisk produktion (1330/2021), en påföljdsavgift som avses i 8 och 9 § i lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022), en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen enligt 37 § i lagen om gödselmedel (711/2022) samt en påföljdsavgift inom biprodukttillsynen enligt 63 a § i lagen om animaliska biprodukter (517/2015).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 11.11.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
vice ordförande Ritva Elomaa saf
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Satu Hassi gröna
medlem Mikko Lundén saf
medlem Anders Norrback sv (delvis)
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Jenni Pitko gröna
medlem Juha Pylväs cent
ersättare Tiina Elo gröna
ersättare Janne Sankelo saml
ersättare Mikko Savola cent (delvis)
ersättare Katja Taimela sd.

Betänkande JsUB 13/2022 rd

Sekreterare var

utskottsråd Tuire Taina.